

CANDIDATUS PHYTOPLASMA PRUNORUM ZAGROŻENIE DLA UPRAW DRZEW PESTKOWYCH

Fot. 1. Charakterystyczne zwijanie się liści - objawy wywołane przez *Candidatus Phytoplasma prunorum* na moreli; fot. G.Morvan, INRA, Bugwood.org.

Fot. 2. Brązowe przebarwienia i nekrozy tyka po okresie zimy spowodowane przez *Candidatus Phytoplasma prunorum* na brzoskwini; fot. nr 0060039, G. Morvan, INRA, Montfavet, Bugwood.org.

Fot.3. Przedwczesny rozwój liści na wiosnę, tworzenie się rozet liściowych (zdjęcie udostępnione dzięki życzliwości L. Giunchedi, Università degli studi di Bologna Italy); Projekt Współpracy Bliźniaczej Phare PL 03/IB/AG/02

Fot. 4. Przedwczesny rozwój liści na wiosnę - objawy widoczne na brzoskwini; fot. 0176093, G. Morvan, INRA, Montfavet, Bugwood.org.

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Nazewnictwo

Candidatus Phytoplasma prunorum jest sprawcą europejskiej żółtaczki drzew pestkowych (angielska nazwa choroby: European stone fruit yellows, skrót nazwy: ESFY). ESFY obejmuje między innymi: chlorotyczny liściozwoj moreli, leptonekrozę śliwy, żółtaczkę brzoskwini, zamieranie śliwy, brzoskwini i migdałów, rozetowatość brzoskwini, przejaśnienie nerwów brzoskwini, europejską żółtaczkę brzoskwini, chorobę Moliéra.

Inne synonimy czynnika sprawczego to:

- Apricot chlorotic leafroll phytoplasma,
- European stone fruit yellows phytoplasma,
- Phytoplasma prunorum.

Zasięg występowania

Candidatus Phytoplasma prunorum występuje we wszystkich krajach Europy; kilka przypadków choroby stwierdzono również w Egipcie, Tunezji i Iranie. W Polsce odnotowano także pojedyncze wykrycia tego agrofaga w uprawach brzoskwini, moreli, czereśni, wiśni i śliwy.

Rośliny żywicielskie

Candidatus Phytoplasma prunorum występuje przede wszystkim na roślinach moreli, śliwy japońskiej oraz brzoskwini. Notowany był również na czereśni i wiśni.

Objawy występowania i szkodliwość

Objawy chorobowe wywołane przez *Candidatus* Phytoplasma prunorum zależą od gatunku lub odmiany rośliny żywicielskiej oraz panujących warunków środowiskowych. Najbardziej widoczne są przed okresem kwitnienia i pod koniec lata. Obejmują na ogół chlorozę i zwijanie się ku górze liści oraz przedwczesne rozwijanie się pączków (Fot. 1). Na liściach obserwuje się rozety, zgrubienie nerwów, zdrobnienie i przebarwienia w kolorze czerwonym. Kwiaty są zdeformowane, owoce znacznie mniejsze i przedwcześnie opadają. Drzewa mogą wykazywać wzrost poza sezonem wegetacyjnym, tj. zimą, co

sprawia, że stają się bardziej podatne na przemarzanie (Fot. 3, 4).

Objawy na moreli: zwijanie się liści ku górze, chloroza i czerwienienie liści, nagłe zamieranie drzewa podczas sezonu wegetacyjnego, drobnienie i więdnienie owoców.

Objawy na brzoskwini: zgrubienie nerwów na blaszce liściowej oraz korkowacenie tkanki wokół nerwów, czerwone zabarwienie i zwijanie się liści ku górze; nekrozy wiązek przewodzących (Fot. 2);

Objawy na śliwie japońskiej: zwijanie się brzegów liści ku górze, chloroza i drobnienie liści, tworzenie rozet i nekroz wiązek przewodzących. Porażenie drzew śliwy pozostałych gatunków często przebiega bezobjawowo;

Objawy na czereśni i wiśni (choroba Moliéra): lekkie chlorozy w okresie letnim, deformacja owoców, tworzenie rozet. Młode pędy pozostają niezdrewniałe.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Candidatus Phytoplasma prunorum przenoszona jest przez wektora *Cacopsylla pruni* (miodówka śliwowa) oraz wraz z porażonym materiałem rozmnożeniowym.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Candidatus* Phytoplasma prunorum jest regulowanym agrofagiem niekwarantannowym (RAN) na roślinach ozdobnych przeznaczonych do sadzenia rodzaju *Prunus* oraz na następujących gatunkach roślin sadowniczych przeznaczonych do sadzenia: czereśnia (*Prunus avium* L.), morela (*Prunus armeniaca* L.), wiśnia (*Prunus cerasus* L.), śliwa domowa (*Prunus domestica* L.), migdał (*Prunus dulcis* (Mill.) D.A. Webb), brzoskwinią (*Prunus persica* (L.) Batsch) i śliwa japońska (*Prunus salicina* Lindley). Ww. rośliny przeznaczone do sadzenia, przemieszczane w Unii Europejskiej, w tym także w Polsce, muszą być wolne od tego agrofaga.